

**ՀԱՆՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ
ՈՐՈՇՈՒՄԸ**

2021 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՅԻՍԻ 14-ԻՆ ԵՐԵՎԱՆ ՔԱՂԱՔՈՒՄ ՍՏՈՐԱԳՐՎԱԾ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍԻՐԻԱՅԻ ԱՐԱՔԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԵՎ ՕԴԱՅԻՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ» ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳՐՈՒՄ ԱՄՐԱԳՐՎԱԾ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ՝ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆԸ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԸ ՈՐՈՇԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԳՈՐԾՈՎ

Քաղ. Երևան

17 հունվարի 2023 թ.

Սահմանադրական դատարանը՝ կազմով. Ա. Դիլանյանի (նախագահող), Վ. Գրիգորյանի, Հ. Թովմասյանի, Ա. Թունյանի, Ե. Խունդկարյանի, Հ. Հովակիմյանի, Է. Շաթիրյանի, Ս. Սաֆարյանի, Ա. Վաղարշյանի,

մասնակցությամբ (գրավոր ընթացակարգի շրջանակներում)՝

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ներկայացուցիչ՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարի տեղակալ Ա. Սիմոնյանի,

համաձայն Սահմանադրության 168-րդ հոդվածի 3-րդ կետի, 169-րդ հոդվածի 3-րդ մասի, ինչպես նաև «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի 23, 40 և 74-րդ հոդվածների,

դռնբաց նիստում գրավոր ընթացակարգով քննեց «2021 թվականի մայիսի 14-ին Երևան քաղաքում ստորագրված «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության և Սիրիայի Արաբական Հանրապետության կառավարության միջև օդային հաղորդակցությունների մասին» համաձայնագրում ամրագրված պարտավորությունների՝ Սահմանադրությանը համապատասխանության հարցը որոշելու վերաբերյալ» գործը:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունն իր՝ 2022 թվականի փետրվարի 17-ի N 160-Ա որոշմամբ հավանություն է տվել 2021 թվականի մայիսի 14-ին Երևան քաղաքում ստորագրված «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության և Սիրիայի Արաբական Հանրապետության կառավարության միջև օդային հաղորդակցությունների մասին» համաձայնագիրը վավերացնելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության օրենսդրական նախաձեռնությանը և որոշել է այդ համաձայնագրում ամրագրված պարտավորությունների՝ Սահմանադրությանը համապատասխանությունը որոշելու նպատակով դիմել Սահմանադրական դատարան:

Գործի քննության առիթը Հայաստանի Հանրապետության կառավարության՝ 2022 թվականի նոյեմբերի 4-ին Սահմանադրական դատարան մուտքագրված դիմումն է:

Ուսումնասիրելով սույն գործով Կառավարության ներկայացուցչի գրավոր բացատրությունը, հետազոտելով վերոնշյալ համաձայնագիրը և գործում առկա մյուս փաստաթղթերը՝ Սահմանադրական դատարանը **Պ Ա Ր Զ Ե Ց** .

1. «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության և Սիրիայի Արաբական Հանրապետության կառավարության միջև օդային հաղորդակցությունների մասին» համաձայնագիրը (այսուհետ՝ Համաձայնագիր) ստորագրվել է 2021 թվականի մայիսի 14-ին Երևանում՝ երկու պետությունների համապատասխան տարածքների միջև օդային հաղորդակցություններ հաստատելու և նման հաղորդակցությունների հետ կապված միջազգային համագործակցությունը հնարավորինս խթանելու նպատակով:

Համաձայնագրի անբաժան մասն է կազմում հավելվածը, որը սահմանում է երթուղիների աղյուսակը:

Համաձայնագրի 3-րդ հոդվածի համաձայն՝ Համաձայնագրի դրույթները ենթակա են Չիկագոյի կոնվենցիայի դրույթներին այնքանով, որքանով այդ դրույթները կիրառելի են միջազգային օդային հաղորդակցությունների նկատմամբ:

Համաձայնագրի 10-րդ հոդվածի 1-ին կետով սահմանվում է, որ միջազգային իրավունքով նախատեսված իրենց իրավունքների և պարտավորությունների համաձայն՝ Պայմանավորվող կողմերը վերահաստատում են, որ քաղաքացիական ավիացիայի անվտանգության դեմ անօրինական միջամտության գործողություններից պաշտպանելու միմյանց հանդեպ իրենց պարտավորությունը կազմում է Համաձայնագրի անբաժանելի մասը:

2. Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելու օրվանից դադարեցվում է 1995 թվականի ապրիլի 30-ին ստորագրված «Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության և Սիրիայի Արաբական Հանրապետության Կառավարության միջև օդային հաղորդակցության մասին» համաձայնագրի գործողությունը (Հայաստանի Հանրապետության կողմից վավերացվել է 2001 թվականի սեպտեմբերի 12-ին՝ ԱԺ Ն-200-2 որոշմամբ (ՍԴՌ-312)):

3. Կողմերը համաձայնում են համագործակցել օդային հաղորդակցությունների ոլորտում՝ Համաձայնագրին, ինչպես նաև իրենց պետությունների ազգային օրենսդրությանը և միջազգային պարտավորություններին համապատասխան: Համաձայնագրով Հայաստանի Հանրապետությունը՝ փոխադարձության հիման վրա, ստանձնում է, մասնավորապես, հետևյալ պարտավորությունները.

3.1. սիրիական կողմին միջազգային օդային հաղորդակցությունների առնչությամբ տրամադրել Հայաստանի Հանրապետության տարածքի վրայով առանց վայրէջքի թռիչք կատարելու իրավունք և Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ոչ առևտրային նպատակներով կանգառներ կատարելու իրավունք (Հոդված 4, կետ 1),

3.2. եթե զինված հակամարտության, քաղաքական հուզումների կամ զարգացումների կամ արտակարգ և անսովոր հանգամանքների պատճառով սիրիական կողմի նշանակված ավիաընկերությունը չի կարող շահագործել հաղորդակցությունն իր սովորական երթուղով, ապա գործադրել առավելագույն ջանքեր՝ ապահովելու համար այդպիսի հաղորդակցության շարունակական շահագործումը երթուղիների

համապատասխան ժամանակավոր վերադասավորման միջոցով (ներառյալ նման ժամանակահատվածի համար իրավունքների տրամադրումն այնքան ժամանակով, որքան անհրաժեշտ կլինի հաղորդակցությունների շահագործման համար), որոնք կորոշվեն հայկական և սիրիական կողմերի փոխադարձ համաձայնությամբ (Հոդված 4, կետ 5),

3.3. երաշխավորել յուրաքանչյուր նշանակված ավիաընկերության առանց որևէ խտրականության Հայաստանի Հանրապետության կողմից տրամադրած բոլոր օդային ուղիներից, օդանավակայաններից և այլ սարքավորումներից օգտվելու իրավունքը (Հոդված 4, կետ 6),

3.4. սիրիական կողմից, սահմանված երթուղիներով համաձայնեցված հաղորդակցությունների շահագործման նպատակով մեկ կամ մի քանի ավիաընկերությունների նշանակման մասին տեղեկատվություն ստանալով, Համաձայնագրի 5-րդ Հոդվածի 4-րդ կետի դրույթների համաձայն նշանակված ավիաընկերությանը կամ ավիաընկերություններին անհապաղ տրամադրել համապատասխան շահագործման լիազորություններ (Հոդված 5, կետեր 1 և 3),

3.5. ապահովել սիրիական կողմի նշանակված ավիաընկերությունների համար արդար և հավասար հնարավորություն՝ շահագործելու համաձայնեցված հաղորդակցությունները Համաձայնագրի Հավելվածում նշված՝ սահմանված երթուղիներով (Հոդված 7, կետ 1),

3.6. ապահովել, որ Հայաստանի Հանրապետության և Սիրիայի Արաբական Հանրապետության տարածք/տարածքից/տարածքով միջազգային օդային հաղորդակցությունների նկատմամբ կիրառվող սակագները նշանակված ավիաընկերությունների կողմից սահմանվեն ողջամիտ մակարդակով՝ պատշաճ ուշադրություն դարձնելով բոլոր համապատասխան գործոնների՝ ներառյալ շահագործման ծախսերի, հիմնավոր շահույթի և այլ ավիաընկերությունների սակագների վրա (Հոդված 8, կետ 1),

3.7. սիրիական կողմի նշանակված ավիաընկերության (ավիաընկերությունների) կողմից միջազգային օդային հաղորդակցություններում շահագործվող օդանավը, ինչպես նաև այդպիսի օդանավում գտնվող դրանց հիմնական սարքավորում-

ները, պահեստամասերը, վառելիքի և քայուղերի պաշարներն ու օդանավում առկա պաշարները (ներառյալ սննդամթերքը, ըմպելիքները և ծխախոտը) Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ազատել բոլոր մաքսատուրքերից, տեսչական հարկերից և այլ գանձումներից կամ հարկերից՝ պայմանով, որ այդ սարքավորումները և պաշարները մնան օդանավում մինչև դրանց վերարտահանումը (Հոդված 9, կետ 1),

3.8. խնդրանքի դեպքում՝ սիրիական կողմին տրամադրել անհրաժեշտ օժանդակությունը՝ կանխելու համար քաղաքացիական օդանավերի ապօրինի զավթման գործողությունները և նման օդանավերի, դրանց ուղևորների և անձնակազմերի, օդանավակայանների և աերոնավիգացիոն միջոցների անվտանգության դեմ ուղղված ապօրինի այլ գործողությունները և քաղաքացիական ավիացիայի անվտանգության դեմ ուղղված ցանկացած այլ սպառնալիք (Հոդված 10, կետ 2),

3.9. սիրիական կողմի հետ հարաբերություններում գործել ավիացիոն անվտանգության չափորոշիչներին, և այնքանով, որքանով դրանք կիրառելի են Պայմանավորվող կողմերի նկատմամբ, Քաղաքացիական ավիացիայի միջազգային կազմակերպության կողմից հաստատված և Կոնվենցիայի հավելվածներ հանդիսացող «Առաջարկվող գործելակերպին» համապատասխան, և պահանջել, որ հայկական կողմի գրանցամատյանում ընդգրկված օդանավ շահագործողները, այն շահագործողները, որոնց գործունեության հիմնական վայրը կամ մշտապես գտնվելու վայրը Հայաստանի Հանրապետության տարածքում է, և Հայաստանի Հանրապետության տարածքում օդանավակայան շահագործողները գործեն ավիացիոն անվտանգության այդ դրույթներին համապատասխան (Հոդված 10, կետ 3),

3.10. Հայաստանի Հանրապետության այն օրենքները և կանոնակարգերը, որոնք կարգավորում են միջազգային օդային հաղորդակցություններ իրականացնող օդանավերի՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածք մուտք գործելու կամ պետության տարածքից մեկնելու կամ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում այդպիսի օդանավի շահագործման և նավիգացիայի հետ կապված հարցերը, կիրառել նաև սիրիական կողմի ավիաընկերության կամ ավիաընկերությունների նկատմամբ (Հոդված 12, կետ 1),

3.11. սիրիական կողմի նշանակված ավիաընկերությանը Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ազատել համաձայնեցված հաղորդակցությունների շահագործումից գոյացած եկամուտների կամ շահույթի հարկից կամ այլ համանման հարկերից (Հոդված 14, կետ 1),

3.12. սիրիական կողմի նշանակված ավիաընկերությունը կամ ավիաընկերությունները, համաձայն Հայաստանի Հանրապետության՝ մուտք գործելուն, կացությանը և զբաղվածությանը վերաբերող օրենքների և կանոնակարգումների, իրավունք կունենան Հայաստանի Հանրապետության տարածք բերելու և այնտեղ պահելու իրենց սեփական՝ վարչական, տեխնիկական, շահագործումների գծով և այլ մասնագետներից բաղկացած անձնակազմը, որն անհրաժեշտ է օդային հաղորդակցությունների շահագործման համար (Հոդված 15, կետ 1),

3.13. սիրիական կողմի նշանակված ավիաընկերությունների նկատմամբ չսահմանել կամ չթույլատրել սահմանել ավելի բարձր գանձումներ, քան այն գանձումները, որոնք սահմանված են նմանատիպ միջազգային օդային հաղորդակցություններ իրականացնող այլ ավիաընկերությունների նկատմամբ (Հոդված 16, կետ 1),

3.14. ապահովել, որ Հայաստանի Հանրապետության նշանակված ավիաընկերությունը կամ ավիաընկերությունները շահագործումն սկսելուց առնվազն երեսուն (30) օր առաջ սիրիական կողմի ավիացիոն իշխանություններին հաստատման համար ներկայացնեն իրենց կամ իրենց փոխադրումների ծրագրերը (երթևեկության ամառային և ձմեռային ժամանակաշրջանների համար) (Հոդված 17, կետ 1),

3.15. Համաձայնագրի մեկնաբանման կամ կիրառման շուրջ վեճերը լուծել Համաձայնագրի 20-րդ հոդվածով սահմանված կարգով (Հոդված 20):

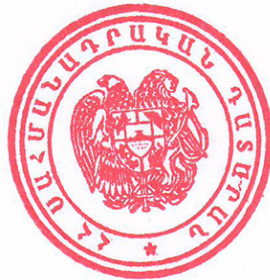
4. Սահմանադրական դատարանը գտնում է, որ Համաձայնագրով Հայաստանի Հանրապետության ստանձնած պարտավորությունները համահունչ են Սահմանադրության 13-րդ հոդվածով ամրագրված՝ միջազգային իրավունքի հիման վրա պետությունների հետ բարիդրացիական, փոխշահավետ հարաբերությունների հաստատմանն ուղղված՝ արտաքին քաղաքականության իրականացման նպատակներին:

Ելնելով գործի քննության արդյունքներից և ղեկավարվելով Սահմանադրության 168-րդ հոդվածի 3-րդ կետով, 170-րդ հոդվածի 1-ին և 4-րդ մասերով, ինչպես նաև «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի 63, 64 և 74-րդ հոդվածներով՝ Սահմանադրական դատարանը **Ո Ր Ո Շ Ե Ց**.

1. 2021 թվականի մայիսի 14-ին Երևան քաղաքում ստորագրված «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության և Սիրիայի Արաբական Հանրապետության կառավարության միջև օդային հաղորդակցությունների մասին» համաձայնագրում ամրագրված պարտավորությունները համապատասխանում են Սահմանադրությանը:

2. Սահմանադրության 170-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ սույն որոշումը վերջնական է և ուժի մեջ է մտնում հրապարակման պահից:

ՆԱԽԱԳԱՀՈՂ

Ա. ԴԻԼԱՆՅԱՆ

17 հունվարի 2023 թվականի
ՍԴՈ-1676